

Mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Akcijski plan EU-a protiv krijumčarenja migranata (2015.–2020.)

[COM(2015) 285 završna verzija]

(2016/C 071/12)

Izvjestiteljica: Brenda KING

Dana 6. srpnja 2015., sukladno članku 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Europska komisija odlučila je savjetovati se s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom o

Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Akcijski plan EU-a protiv krijumčarenja migranata (2015.–2020.)

[COM(2015) 285 završna verzija].

Stručna skupina za vanjske odnose, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 12. studenoga 2015.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na 512. plenarnom zasjedanju održanome 9. i 10. prosinca 2015. (sjednica od 10. prosinca), sa 176 glasova za, 3 protiv i 5 suzdržanih.

1. Zaključci i preporuke

1.1. Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) pozdravlja zacrtane ciljeve Akcijskog plana EU-a protiv krijumčarenja migranata⁽¹⁾ da se spriječi i suzbije „krijumčarenje migranata, istodobno osiguravajući zaštitu ljudskih prava migranata” i da se „riješe osnovni uzroci nezakonite migracije”. EGSO podsjeća na činjenicu da izbjeglice uživaju poseban status u skladu s Konvencijom UN-a o statusu izbjeglica iz 1951. godine.

1.2. EGSO podržava namjeru Akcijskog plana da se uz pomoć obavještajnog rada i financijskih istraga onesposobe mreže organiziranog kriminala, da se suzbije pranje novca i zaplijeni imovina stečena nezakonitim radnjama; međutim, snažno preporučuje da se za potrebe Plana usvoji uravnoteženiji i sveobuhvatniji pristup i navedu pojedinosti o tome kako EU namjerava zaštititi i pomoći osobama koje su predmet krijumčarenja.

1.3. Nadovezujući se na tvrdnju iz Komunikacije Europske komisije da se „krijumčarske mreže mogu [...] oslabiti ako manje ljudi bude tražilo njihove usluge”, EGSO upućuje na izjavu Ureda UN-a za droge i kriminal da je „u današnje vrijeme mnogim ljudima iz osiromašenih zemalja ili krajeva pogođenih oružanim sukobima i političkom nestabilnošću teško, ako ne i nemoguće, osigurati vizu za schengenski prostor. Pojedinci i skupine motivirani profitom iskoristili su tu situaciju i razvili unosan posao kao odgovor na potražnju za prelazak granica”⁽²⁾. EGSO stoga preporučuje uvođenje preventivnih mjera u skladu sa zahtjevom glavnog tajnika UN-a da EU „razmotri povećanje legalnih i sigurnih putova u Europu za [izbjeglice i migrante], kako oni ne bi bili prepušteni kriminalnim mrežama i ne bi kretali na opasna putovanja”. Te se tvrdnje podudaraju s preporukama iz brojnih mišljenja EGSO-a o migraciji.

1.4. EGSO se slaže da se moraju primjenjivati načela solidarnosti i zajedničke odgovornosti kako bi se osigurala uravnoteženija raspodjela zahtjeva za azil među državama članicama. Dublinsku konvenciju trebalo bi prilagoditi kako bi odražavala taj uključiviji sustav te kako bi se zaštitio Schengenski sporazum.

⁽¹⁾ COM(2015) 285 završna verzija.

⁽²⁾ Martina Hanke, predstavnica Ureda UN-a za droge i kriminal (UNODC). Govor s javne rasprave EGSO-a o krijumčarenju migranata, Bruxelles, 12. listopada 2015.

1.5. Stoga EGSO podržava izjavu predsjednika Komisije Jean-Claudea Junckera, koji je države članice upozorio da ne iskorištavaju migrantsku krizu za ukidanje Schengenskog sporazuma⁽³⁾. EGSO traži da Komisija pozorno prati razvoj događaja i osigura brzo uspostavljanje uobičajenog stanja.

1.6. EGSO također preporučuje da se Europskom potpornom uredu za azil (EASO) daju veće ovlasti, pri čemu posebnu pozornost treba posvetiti njegovim operativnim aktivnostima potpore te timovima zajedničke potpore za azil u državama članicama koje zahtijevaju posebnu ili hitnu potporu. Unija mora osigurati usklađenije, dosljednije, neovisnije i fleksibilnije izdavanje viza u humanitarne svrhe u državama članicama, kako je navedeno u zajedničkom Zakoniku o vizama.

1.7. EGSO pozdravlja najnoviji prijedlog Komisije da se „riješi vanjska dimenzija izbjegličke krize”⁽⁴⁾, uključujući i uspostavljanje kriznog uzajamnog fonda za Afriku. Najnovijim se prijedlogom po svemu sudeći priznaje da je rješavanje osnovnih uzroka migracija šire pitanje od unutarnjih poslova i sigurnosti te da se veže uz druga područja politike kao što su trgovina, razvoj, vanjska politika i integracija. To je u skladu s načelom dosljednosti politike međunarodne razvojne suradnje EU-a.

1.8. EGSO preporučuje primjenu Programa održivog razvoja u svrhu pronalaženja dugotrajnog rješenja temeljnih društveno-ekonomskih uzroka krijumčarenja migranata. EGSO želi podsjetiti države članice EU-a na njihovu obvezu dodjeljivanja 0,7 % bruto nacionalnog dohotka (BND) za razvojnu pomoć. Ta obveza u mnogim slučajevima nije ispunjena, a neke su države članice još i smanjile svoju službenu razvojnu pomoć.

1.9. S obzirom na europske izazove vezane uz spor rast, starenje i smanjenje broja stanovnika kao i nedostatak radne snage, također je važno povezati migracijske politike EU-a s politikama radne migracije i integracije u sklopu europskog tržišta rada budući da postoje brojni dokazi da je migracija ključan čimbenik gospodarskog oporavka i razvoja u Europi.

1.10. EGSO se slaže da treba poboljšati politiku vraćanja unutar EU-a i podsjeća Komisiju na njezine brojne preporuke u skladu s kojima ljudska prava tražitelja azila treba poštovati u svakom trenutku.

1.11. U ovom se mišljenju pozivaju predstavnici europskih institucija i nacionalnih vlada da uvažavaju ključnu ulogu socijalnih partnera i organiziranog civilnog društva u osiguravanju socijalne dimenzije i dodane vrijednosti europskih migracijskih politika.

1.12. EGSO također zahtijeva da se više pozornosti pridaje sustavnom financiranju organizacija civilnog društva koje su od presudne važnosti za pružanje pomoći migrantima na njihovu putu prema sigurnim područjima kao i za integraciju, čime se često nadoknađuje pomanjkanje institucionalnih kapaciteta. EGSO pozdravlja pristup kojim se prepoznaje uloga organizacija civilnog društva u razumijevanju problematike krijumčarenja migranata kao i njihova uloga posrednika u pomaganju osobama koje se nalaze u situacijama u kojima ni nacionalne vlade ni EU ne mogu intervenirati.

2. Kontekst

2.1. Europski migracijski program⁽⁵⁾, usvojen 13. svibnja 2015., opisuje neposredne mjere koje Komisija treba poduzeti kako bi odgovorila na kriznu situaciju na Sredozemlju te navodi borbu protiv krijumčarenja migranata kao prioritet kako bi se spriječilo „iskorištavanje migranata u okviru kriminalnih mreža” te obeshrabrili „poticaji za nezakonitu migraciju”.

2.2. Otkako je usvojen taj program, dolazak velikog broja tražitelja azila izazvao je izrazito promjenjivu i izvanrednu situaciju, zbog čega je Europska komisija poduzela odlučne mjere i 9. rujna 2015. predstavila sveobuhvatan paket prijedloga za rješavanje izbjegličke krize.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/president/announcements/call-collective-courage_en

⁽⁴⁾ Izbjeglička kriza: Europska komisija poduzima odlučne mjere – Strasbourg, 9. rujna 2015.

⁽⁵⁾ COM(2015) 240 završna verzija.

2.3. Komisija je te prijedloge osmislila⁽⁶⁾ zbog pogoršane situacije u pogledu migracija na središnjem i istočnom Sredozemlju. Prema podacima Frontexa, od 1. siječnja do 30. kolovoza 2015. za nepropisan prelazak granica EU-a korištene su u prvom redu središnja i istočna sredozemna ruta te zapadna balkanska ruta (i to u 99 % slučajeva). Frontex također navodi da je 2015. godine u više od 30 % slučajeva za nepropisan prelazak granica korištena zapadna balkanska ruta. To odgovara broju od približno 500 000 tražitelja azila, što za pogranične države EU-a predstavlja velik pritisak⁽⁷⁾. Većina migranata koji stižu središnjom sredozemnom rutom jesu migranti iz Sirije i Eritreje, čija stopa priznavanja zahtjeva za azil prema podacima Eurostata premašuje 75 %. Jednako tako, većina migranata koji dolaze istočnom sredozemnom rutom i zapadnom balkanskom rutom podrijetlom su iz Sirije i Afganistana. To je u skladu s izjavom UNODC-a da više od 80 % osoba koje su ove godine u Europu stigle morskim putem dolazi iz deset zemalja iz kojih potječe najviše izbjeglica u svijetu⁽⁸⁾.

2.4. Prema podacima Visokog povjerenstva UN-a za izbjeglice (UNHCR), dana 4. listopada 2015. broj registriranih sirijskih izbjeglica iznosio je 4 185 302. Taj broj obuhvaća i 2,1 milijun Sirijaca registriranih u Egiptu, Iraku, Jordanu i Libanonu, 1,9 milijuna Sirijaca koje je registrirala turska vlada, kao i više od 26 700 izbjeglica iz Sirije registriranih u sjevernoj Africi⁽⁹⁾.

2.5. Uskoro će početi peta godina sukoba u Siriji, a studija UNHCR-a ukazuje na naglo pogoršanje životnih uvjeta sirijskih izbjeglica u Jordanu, pri čemu velik broj klizi u krajnju bijedu zbog razmjera krize i nedovoljne potpore međunarodne zajednice (prikupljeno je samo 37 % sredstava koje UNHCR traži za Siriju). UNHCR navodi da će izbjeglice i dalje napuštati tu zemlju i kretati se prema Europi, sve dok se na raspolaganje ne stavi dovoljno novca da se osnaži infrastruktura zemalja domaćina u susjedstvu EU-a te poboljšaju životni uvjeti i izgledi izbjeglica. Iako je većina izbjeglica previše siromašna da bi mogla otići iz izbjegličkih kampova, oni koji mogu traže usluge krijumčara.

2.6. Komisija u svom prijedlogu za odluku Vijeća od 9. rujna 2015.⁽¹⁰⁾ navodi da će i dalje pratiti razvoj događaja u migracijskim tokovima, uključujući i situaciju u istočnoj Ukrajini ako se dodatno pogorša.

2.7. Ova izvanredna izbjeglička kriza odvija se u vrijeme kad gospodarska situacija u EU-u utječe na kapacitet i spremnost nekih država članica, posebno pograničnih zemalja, da pruže humanitarne usluge u skladu sa Ženevskom konvencijom⁽¹¹⁾. Mjere štednje također su pogodile organizacije civilnog društva koje pružaju usluge tražiteljima azila. Neke su države članice zbog toga postrožile granične kontrole, dok su druge u zakone uvrstile odredbe o zadržavanju i kažnjavanju osoba koje prelaze granice schengenskog prostora kako bi zatražile azil.

3. Opće napomene

3.1. EGSO želi ponovno naglasiti svoj poziv svim tijelima koja donose odluke da EU treba djelovati kao prava unija usvajanjem, poštovanjem i primjenom zajedničkih pravila. Nova faza europske imigracijske politike treba se temeljiti na strateškom pristupu, sa srednjoročnom i dugoročnom vizijom, te biti usmjerena na holističko i sveobuhvatno osiguravanje legalnih, otvorenih i fleksibilnih kanala za prihvat⁽¹²⁾. S obzirom na sadašnju krizu treba zauzeti zajednički pristup upravljanju vanjskim granicama te istodobno ovlastiti Komisiju i europske agencije da obavljaju operativne zadaće uz odgovarajuću razinu sredstava.

⁽⁶⁾ COM(2015) 451 završna verzija.

⁽⁷⁾ Vidjeti bilješku 6.

⁽⁸⁾ Vidjeti bilješku 2.

⁽⁹⁾ <http://data.unhcr.org>

⁽¹⁰⁾ Priopćenje za tisak „Izbjeglička kriza: Europska komisija poduzima odlučne mjere” (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5596_en.htm).

⁽¹¹⁾ <http://www.unhcr.org/>

⁽¹²⁾ Razmatračko mišljenje EGSO-a „Europska imigracijska politika”, glavni izvjestitelj: Giuseppe Iuliano (SL C 458, 19.12.2014., str. 7.).

3.2. EGSO želi dati svoj doprinos uz pomoć strateških prijedloga zasnovanih na prethodnim mišljenjima o migracijskim pitanjima ⁽¹³⁾. **Socijalni partneri i predstavnici organiziranog civilnog društva te socijalni dijalog** trebaju biti prisutni u cijelom postupku rasprave koji prethodi sljedećoj fazi **europske migracijske politike**. „**Socijalna dimenzija**” ključna je za osiguravanje dodane vrijednosti te razmjernosti i učinka spomenutih politika.

3.3. EGSO zahtijeva da se u tom kontekstu pažljivo razmotre **demografsko stanje i starenje stanovništva te tržišta rada** u državama članicama. U razmatračkom mišljenju iz 2011. godine ⁽¹⁴⁾ o **ulozi imigracije na demografsko stanje u Europi**, EGSO je istaknuo potrebu da se poveća imigracija radnika i njihovih obitelji iz trećih zemalja. EU treba osigurati **otvoreno i fleksibilno zakonodavstvo** koje dopušta radnu imigraciju putem legalnih i transparentnih kanala, kako za radnike s visokim i srednjim kvalifikacijama tako i za one koji rade poslove za koje su potrebne niže kvalifikacije, ali uz uvjet da države članice i dalje imaju slobodu odlučivanja o broju osoba koje će primiti. Istodobno se uviđa da imigracija ne predstavlja jedino rješenje problema nedostatka radne snage, pa bi države članice mogle razmotriti druge, prikladnije mogućnosti.

3.4. EGSO snažno preporučuje reviziju Dublinske uredbe jer su Europski sud i Europski sud za ljudska prava istaknuli da ta uredba ima određenu slabost. Time što odgovornosti za ispitivanje statusa izbjeglica imaju zemlje u koje su izbjeglice prvotno ušle, pogranične su države EU-a postale preopterećene.

3.5. EGSO je vrlo zabrinut zbog aktualnog narušavanja Schengenskog sporazuma jer on predstavlja jedno od temeljnih postignuća u korist građana EU-a. Izražava žaljenje zbog odluke država članica koje su ponovno uvele ili planiraju uvesti granične kontrole unutar schengenskog prostora te traži da Komisija pažljivo prati razvoj događaja i osigura brzo uspostavljanje uobičajenog stanja.

3.6. U Komunikaciji se navodi da se Akcijski plan treba sagledati u širem kontekstu napora EU-a da riješi osnovne uzroke nepropisnih migracija, a zatim se u sljedećoj rečenici opisuju operacije identifikacije, zarobljavanja i uništavanja plovila koja koriste krijumčari. EGSO se nipošto ne slaže sa stajalištem da je pristup plovilu osnovni uzrok nepropisnih migracija. Naprotiv, stroga usredotočenost na oduzimanje plovila samo povećava rizik za migrante koji su predmet krijumčarenja jer krijumčari rabe najjeftinija i najopasnija plovila.

3.7. EGSO preporučuje rješavanje neučinkovitosti politika razvojne pomoći za matične zemlje migranata, a države članice EU-a moraju se ponovno obvezati na obećanih 0,7 % bruto nacionalnog dohotka za razvojnu pomoć. Osim toga, EU bi trebao osigurati da druga relevantna područja politika, poput međunarodne trgovine, poljoprivrede, energetike i vanjske politike, imaju pozitivan učinak na socijalnu i gospodarsku stabilnost i razvoj zemlje podrijetla, u skladu s načelom dosljednosti politike međunarodne razvojne suradnje EU-a.

3.8. EGSO uviđa da potpora država članica EU-a i pomoć EU-a mogu postići svoje ciljeve samo u sigurnim i zaštićenim društvima bez ratova i većih sigurnosnih problema. Stoga je važno da međunarodna zajednica ostvaruje ciljeve održivog razvoja koje su svjetski čelnici usvojili na UN-ovu sastanku na vrhu u rujnu 2015. godine. Ti ciljevi obuhvaćaju iskorjenjivanje siromaštva, osnaživanje svih djevojčica i žena, smanjenje nejednakosti unutar i između zemalja, promicanje neprekidnog, uključivog i održivog rasta te pristojnih uvjeta rada za sve, kao i **promicanje miroljubivog i uključivog društva**.

4. Posebne napomene

4.1. EGSO pozdravlja ciljeve navedene u Komisijinoj Komunikaciji o Akcijskom planu EU-a protiv krijumčarenja migranata, ali snažno preporučuje da se za potrebe Plana usvoji uravnoteženiji i sveobuhvatniji pristup ako se žele ostvariti ti ciljevi. EGSO primjećuje da se ne iznose pojedinosti o tome kako EU namjerava zaštititi i pomoći onima koji su predmet krijumčarenja te da se izričito ne navode pozitivne posljedice migracija za europsko tržište rada i gospodarski razvoj.

⁽¹³⁾ EGSO, „Imigracija: Integracija i temeljna prava”, 2012. (<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-30-12-822-en-c.pdf>).

⁽¹⁴⁾ Razmatračko mišljenje EGSO-a „Uloga legalne imigracije u kontekstu demografskih izazova”, izvjestitelj: Luis Miguel Pariza Castaños (SL C 48, 15.2.2011., str. 6.).

4.2. EGSO primjećuje da se pravi razlika između *krijumčarenja migranata* i trgovanja ljudima, ali ne i razlika između migranata i tražitelja azila. To je važno jer je glavni tajnik UN-a podsjetio europske donositelje odluka da su „ljudi koji poduzimaju ta naporna i opasna putovanja u ogromnoj većini izbjeglice koji bježe iz zemalja poput Sirije, Iraka i Afganistana. Međunarodno pravo propisuje – a države odavno priznaju – pravo izbjeglica na zaštitu i azil. Prilikom razmatranja zahtjeva za azil, države ne mogu praviti razlike na temelju vjere ili drugih elemenata identiteta – niti mogu prisiliti ljude na povratak u mjesta iz kojih su pobjegli ako postoji utemeljen strah od progona ili napada. To nije samo pitanje međunarodnog prava, već predstavlja dužnost svih nas kao ljudskih bića. Pozivam sve uključene vlade da pruže sveobuhvatne odgovore, prošire sigurne i legalne migracijskih kanale te postupaju čovječno, suosjećajno i u skladu sa svojim međunarodnim obvezama”⁽¹⁵⁾. EGSO preporučuje da se sve ljude koji se nalaze na opasnom putovanju u Europu tretira kao izbjeglice u skladu sa Ženevskom konvencijom iz 1951. i njezinim Protokolom iz 1967., sve dok se ne dokaže suprotno.

4.3 Jači odgovor policijskih i pravosudnih tijela

4.3.1. EGSO smatra da bi sveobuhvatniji pristup borbi protiv krijumčarenja podrazumijevao omogućavanje sigurnih i zakonitih migracijskih kanala tražiteljima azila. Taj će pristup u kombinaciji s onesposobljenjem mreža organiziranog kriminala uz pomoć obavještajnog rada i financijskih istraga predstavljati učinkovitiju, humaniju i isplativiju mjeru.

4.3.2. EGSO snažno preporučuje da se donositelji odluka u EU-u pobrinu da ne „prouzroče štetu” te da vode računa i o namjernim i o nenamjernim posljedicama svojih intervencija. Odluka EU-a da prijeđe s operacije Mare nostrum (usmjerene na potragu i spašavanje) na operaciju Triton (usmjerenu na granične kontrole) nije smanjila broj ljudi koji kreću na opasno putovanje prema Europi. Međutim, ta je odluka dovela do dramatičnog povećanja broja smrtno stradalih u Sredozemlju. Do 31. svibnja 2015. pri pokušaju prelaska Sredozemnog mora smrtno je stradalo 1 865 osoba, u usporedbi s 425 osoba tijekom istog razdoblja 2014. godine⁽¹⁶⁾. Time se može objasniti i promjena kopnenih migracijskih tokova preko zapadnog Balkana u Mađarsku. Ispitanici s obje strane mađarske granice rekli su da su odabrali balkansku rutu jer je jeftinija i jer su je preporučili krijumčari.

4.3.3. EGSO napominje da se krijumčari mogu prilagoditi političkim odlukama EU-a kao što su jačanje graničnih patrola na Sredozemlju i uništavanje plovila. Neželjena posljedica EU-ove „borbe protiv krijumčara” jest kaos na granicama EU-a, umiranje ljudi na europskim cestama i na moru te napetosti između država članica EU-a.

4.4 Učinkovitije sprečavanje krijumčarenja i pomoć ugroženim migrantima

4.4.1. EGSO se slaže da Komisija treba poboljšati prevenciju krijumčarenja i pomagati ugroženim migrantima, ali to treba činiti dosljedno imajući na umu da je glavni prioritet spašavanje ljudskih života.

4.4.2. Frontexovi podaci pokazuju da 70 % osoba koje koriste usluge krijumčara za prelazak granica EU-a čine državljani Sirije, Eritreje i Iraka. Prema Eurostatovim podacima, ti narodi imaju stopu priznavanja zahtjeva za azil u EU-u koja iznosi najmanje 75 %. S obzirom na to da spomenuti pojedinci i obitelji bježe zbog *straha od progona ili napada*, medijska kampanja o rizicima krijumčarenja beskorisna je.

4.4.3. EGSO podsjeća Komisiju da već postoje instrumenti za poduzimanje mjera protiv zapošljavanja nepropisno pristiglih migranata na nacionalnoj razini. Prijedlog Komisije za korištenje ograničenih resursa usmjerenih na konkretne gospodarske sektore na razini EU-a bit će skup i neučinkovit.

⁽¹⁵⁾ Izjava, New York, 28. kolovoza 2015.

⁽¹⁶⁾ Podaci Međunarodne organizacije za migracije (dostupni na adresi <http://missingmigrants.iom.int/incidents>). *Migration Read All About It, Mediterranean Update: 101 900 migrant arrivals in Europe in 2015* („Sve o migracijama – Najnovije stanje na Mediteranu: 2015. u Europu pristiglo 101 900 migranata”) (dostupno na adresi <http://weblog.iom.int/mediterranean-flash-report-0>) (objema stranicama pristupljeno 10. lipnja 2015.).

4.4.4. EGSO pozdravlja izjavu u Akcijskom planu da se „prokrijumčarenim migrantima, a posebno ugroženim skupinama kao što su žene i djeca, pruži pomoć i zaštita”. Međutim, EGSO napominje da se osim te izjave ne navodi što će se Akcijskim planom točno poduzeti. To je važno jer među onima koji traže zaštitu u Europi velik udio čine djeca bez pratnje i razdvojena djeca. Tijekom prvih devet mjeseci 2015. godine samo je u Italiju, Mađarsku i na Maltu stiglo približno 19 000 djece bez pratnje i razdvojene djece. Neke pogranične zemlje EU-a ne poštuju u potpunosti međunarodne norme, što se očituje u lošim uvjetima prihvata, nezadovoljavajućim postupcima utvrđivanja statusa, niskim stopama priznavanja kao i nepostojanju trajnijih sanitarnih i smještajnih rješenja. U Akcijskom planu treba točno navesti kako se državama članicama namjerava pomoći sredstvima koja su im potrebna da ispune svoje obveze i dužnosti u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom i međunarodnim pravom o ljudskim pravima te posebno u skladu s Konvencijom UN-a o pravima djeteta ⁽¹⁷⁾.

4.4.5. EGSO vjeruje da je najučinkovitiji način pružanja pomoći, uz istodobno slabljenje krijumčarskih mreža, ograničenje broja onih koji traže usluge krijumčara pružanjem alternativnih, zakonitih načina za putovanje u Europu iz trećih zemalja u susjedstvu EU-a. Tako će se zaštititi osnovna prava koja su definirana u Povelji o temeljnim pravima Europske unije.

4.4.6. EGSO ponavlja da je od presudne važnosti razlikovanje krijumčarenja motiviranog profitom od osoba koje pomažu migrantima. Tisuće europskih građana nude im prijevoz i sklonište, bilo bez naknade troškova, bilo po uobičajenoj ili sniženoj cijeni. Akcijskim planom EU-a protiv krijumčarenja migranata treba poticati, a ne kažnjavati humanitarnu pomoć i solidarnost.

4.4.7. EGSO se slaže da treba poboljšati učinkovitost EU-ove politike vraćanja i ovom prilikom podsjeća Komisiju na njezine brojne preporuke da ljudska prava tražitelja azila treba poštovati u svakom trenutku, kako tijekom njihova spašavanja ili prihvata, tako i tijekom rješavanja zahtjeva i donošenja odluke o tome hoće li pojedinci dobiti status zaštićene osobe ili je njihov položaj nepropisan. Repatrijacija migranata mora biti u skladu s utvrđenim pravilima kojima se jamči da se nikoga ne može vratiti, protjerati ili izručiti državi u kojoj mu prijete ozbiljna opasnost od smrtne kazne, mučenja ili drugih nehumanih ili ponižavajućih kazni ili postupaka (zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja). EGSO ponavlja svoje protivljenje vraćanju maloljetnika bez pratnje, osoba kojima je potrebna medicinska skrb i trudnica.

4.5. Jača suradnja s trećim zemljama

4.5.1. EGSO snažno podupire blisku suradnju s trećim zemljama duž cijele krijumčarske rute. Iako se Odbor slaže da fokus treba biti na podršci za upravljanje granicom, također smatra da ključan prioritet u tom području trebaju biti suradnja i koordinacija na razini EU-a između postojeće mreže imigracijskih časnika za vezu, europskih migracijskih službenika i diplomatskih predstavnika država članica.

4.5.2. Cilj te koordinacije treba biti da institucije EU-a, odnosno Europska komisija, Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) i države članice, uvedu dogovorene postupke kako bi se osobe mogle prijaviti za humanitarnu vizu i azil iz svojih matičnih država ili sigurne susjedne zemlje, čime bi se osigurala alternativna, humana i legalna ruta za putovanja u Europu. U susjednim zemljama kao što su Turska, Libanon, Jordan i Libija mogle bi se uspostaviti prihvatni centri (eng. *hotspots*) u kojima bi se migrante moglo procjenjivati, a onima koji zadovoljavaju uvjete za priznavanje zahtjeva za azil u EU-u dodjeljivala bi se humanitarna viza kao što je sada slučaj u Brazilu. Također je važno poticati dijalog i sudjelovanje organizacija civilnog društva koje su u izravnom kontaktu s izbjeglicama u tim aktivnostima kako bi se osigurala kako zaštita ljudskih prava, tako i veća učinkovitost obrade zahtjeva.

⁽¹⁷⁾ <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>

4.5.3. Prednost humanitarnih viza jest smanjenje pritiska na pogranične zemlje EU-a jer se njima osigurava da se podnositelji zahtjeva za azil tretiraju u skladu s osnovnim pravima EU-a i UN-ovom Konvencijom o pravima djeteta, a krijumčarenje migranata postaje aktivnost visokog rizika i male zarade. Pravo na ostanak moglo bi biti privremeno, ovisno o tome je li moguć siguran povratak u matičnu zemlju, ili bi moglo biti povezano s tržištem rada, s obzirom na nedostatak kvalificirane rade snage i demografske izazove koji utječu na rast u Europi.

Bruxelles, 10. prosinca 2015.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Georges DASSIS
